

Відділ освіти Новоархангельської райдержадміністрації

Методичний кабінет

Підвисоцька загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів

ім. Т.Г. Шевченка

На І тур Всеукраїнського конкурсу

«Класний керівник року»

**Співпраця класного керівника і
батьків як запорука успішного
виховання гармонійної особистості**

**Опис виховної системи
класного керівника 11 класу
Бедрик Лариси Михайлівни
2012**

«Початкове виховання належить батькам –
це найприродніший обов'язок і повинність...
Батьки є першими вихователями своїх дітей.»

О.Духнович

Робота з батьками – один із найскладніших моментів діяльності класного керівника, який потребує розумного, тактовного, безконфліктного втручання в життя сім'ї та організованої взаємодії з нею. Необхідно пам'ятати слова В.О.Сухомлинського про те, що коли починаєш розмовляти з батьками про їх дітей, то ніби примушуєш їх поглянути в дзеркало. Реакція може бути неочікуваною. Варто пам'ятати про гідність людини, не принижувати її, інакше налагодити контакт не вдасться, отже, робота класного керівника буде неефективною. Основною метою своєї роботи завжди вважала і вважаю виховання учнів у глибокій повазі до членів своєї родини, прищеплення їм рис порядності, доброти, гуманізму, допомога у встановленні взаєморозуміння між школярами та їх батьками.

«Серед усіх геніальних винаходів людства одне з провідних місць посідає сім'я, родина. Саме вона є тим могутнім соціальним феноменом, який найтісніше об'єднує людей у родинне гніздо на основі шлюбних і кровних взаємозв'язків. Тож не дарма кажуть: «Коли міцна сім'я, то й сильна держава». Ці слова належать вченому, академіку Мирославу Гнатовичу Стельмаховичу.

Як вихователь, я переконана, що сімейне виховання має дуже великий вплив на формування юної особистості і вважаю за необхідне налагодити найтісніший зв'язок з батьками своїх вихованців, що дає змогу краще вивчити дитину, а також разом із батьками виробити єдину стратегію впливу на вихованця. Свій проект я реалізуюю одночасно в двох напрямках: робота з учнями і робота з батьками, причому обидві форми роботи тісно переплетені і доповнюють одна одну. Отже,

РОБОТА З БАТЬКАМИ Починається задовго до того, коли я проводжу перші класні збори. Консультуюся з першою вчителькою, збираю і

вивчаю інформацію про учнів та їх батьків. У сільській місцевості, де всі на виду один у одного, зробити це не так і важко. На перших батьківських зборах у 5 класі проводжу бесіду, де обговорюю з батьками такі питання:

- Чи щирі ви у взаєминах з учителями? Якщо ні, то чому?
- Чи маєте ви потребу у спілкуванні або співпраці із педагогами?

Якщо так, то в яких ситуаціях?

- З якими труднощами ви стикаєтесь при спілкуванні з учителями?

Також проводжу анкетування для батьків «Моя дитина».

Анкета «Моя дитина»

1. Як ви вважаєте, чи знаходить ваша дитина підтримку та взаєморозуміння в сім'ї?
2. Чи зможе ваша дитина відверто розмовляти з вами, якщо зіткнеться з життєвими труднощами, чи буде радитися з приводу особистих проблем?
3. Чи цікавиться син (дочка) вашою роботою?
4. Чи знайомі ви з друзями своїх дітей?
5. Чи бувають вони у вас удома?
6. Чи беруть діти участь у домашньому господарстві?
7. Чи є у вас із дитиною спільні інтереси й захоплення?
8. Чи перевіряєте ви виконання домашніх завдань?
9. Як часто ви переглядаєте щоденник своєї дитини?
10. Чи беруть участь ваші діти у підготовці сімейних свят?
11. У «свої» свята діти хочуть бути з вами чи з друзями?
12. Чи обговорюєте ви з дітьми прочитані книги?
13. Чи обговорюєте переглянуті телепередачі та кінофільми?
14. Чи бувають у вас сімейні екскурсії до театрів, музеїв, на виставки та конкурси?
15. Чи організовуєте ви сімейні прогулянки, походи?
16. Чи надаєте ви перевагу проведенню відпустки разом із дітьми?

На наступних батьківських зборах також проводжу анкетування та теми «Хто ви для своєї дитини: батько (мати) чи приятель (ка)»? і «Хто я в моїй сім'ї?»

Анкета –тест «Хто ви для своєї дитини: батько (мати) чи приятель (ка?)»

(Кожна відповідь оцінюється певним балом: а) – 0; б – 1; в – 2; г – 3)

1. Ваша дитина вимагає перемкнути телевізор з показу фільму, який вам подобається, на музично-розважальну програму. Що ви зробите?
 - а) Виконаєте прохання і подивитесь разом ТВ-шоу;
 - б) відповісте, що доведеться чекати, поки закінчиться фільм;
 - в) пообіцяєте купити ще один телевізор;
 - г) запишете фільм на відео, а дитині дозволите подивитися програму.
2. Кого ви бачите у своїх дітях?
 - а) Людей, рівних собі;
 - б) тих, хто зможе допомогти вдруге пережити молодість;
 - в) повноцінних особистостей;
 - г) тих, кому необхідні ваші добрі поради.
3. Яку зачіску ви носите?
 - а) Таку, що більше личить;
 - б) сучасну;
 - в) схожу на зачіску улюбленої зірки;
 - г) схожу на зачіску вашої дитини.
4. Як ви вдягаєтеся?
 - а) Наслідуйте стиль естрадної зірки, яка вам подобається;
 - б) намагаєтесь дотримуватись агресивного стилю, бо вважаєте, що це допоможе встановити більш тісний контакт із дитиною?

- в) обираєте той одяг, який вам пасує;
- г) наслідуйте молодіжну моду, тому що так ви відчуваєте себе молодшим.

5. Як ви діятимете, коли побачите, що ваша дитина зробила пірсинг (проколювання)?

- а) Вважатимете, що це особиста справа дитини;
- б) станете кепкувати;
- в) скажете, що це модно, адже не хочете видатися старомодним;
- г) також зробите собі пірсинг, щоб скласти своїй дитині компанію.

6. Якою буде ваша реакція, коли син (дочка) ввімкне музику на повну гучність?

- а) Продовжите робити свої справи;
- б) зменшите гучність;
- в) скажете, що музика чудова, хоча вона вам дуже заважає;
- г) почнете кричати і вимкнете музику.

7. Як ви поведетеся під час суперечки з дітьми?

- а) Рідко визнаєте свої помилки, бо боїтеся, що діти стануть нехтувати вашою думкою;
- б) змінюєте свою позицію, тому що подальша суперечка не має сенсу;
- в) дозволяєте дітям залишити за собою вирішальне слово;
- г) визнаєте правоту дітей, якщо це дійсно так.

8. Як ви вчините, якщо діти запросять у гості своїх однолітків?

- а) Залишите їх на самоті: хай роблять, що заманеться;
- б) складете їм компанію, тому що прагнете бути з ними на рівних;
- в) запитаете гостей, чи вважають вони своїх батьків такими ж веселими, як ви;
- г) не втручатиметеся, але дасте зрозуміти, що ви завжди поруч на випадок, якщо щось трапиться.

9. Що ви зробите, коли діти, збираючись на дискотеку, не запросять вас піти з ними?
- а) Не здивуєтеся, тому що вони знають, як вам важко витримувати гучну музику;
 - б) засмутитеся, тому що хотіли потанцювати разом із ними;
 - в) образитеся через те, що діти не схотіли розділити з вами свої веселощі;
 - г) засмутитеся, тому що хотіли покрасуватися в модних джинсах з металевими прикрасами.
10. Що примушує вас поводитися так само, як і однолітки ваших дітей?
- а) Бажання бути з дітьми в гарних стосунках;
 - б) прагнення приховати різницю у віці;
 - в) бажання розважитися в сімейному колі;
 - г) природна веселість.
11. Як ви поведетеся зі своїми дітьми?
- а) Як із дорослими;
 - б) як із маленькими;
 - в) по-дружньому;
 - г) традиційно.

Обробка результатів.

36 – 25 балів. Ви, мабуть, вважаєте, що весело проводите час із дітьми, прагнете бути з ними на рівних у всьому. Часом ви перебираєте міру, взявши на себе роль приятеля власних дітей. Бути просто другом недостатньо. Діти вимагають керівництва. Вам треба зрозуміти, що з різницею у віці нічого не вдієш, що ви – батько (мати) і маєте забезпечувати своїх дітей усім необхідним.

24 – 14 балів. Ваші діти не розуміють, як їм поводитися з вами. Інколи ви буваєте поступливими, а деколи, якщо це потрібно вам, обираєте позицію

суворого батька. Рано чи пізно ви захочете наполягти на своєму в чомусь важливому, викликавши у дітей гнів, нерозуміння та розгубленість. Якщо ви не зайшли ще занадто далеко і можете припинити «гру в приятеля», то покажіть дітям зразок зрілої та відповідальної поведінки. Не хвилюйтеся, діти все одно вас любитимуть.

13 – 0 балів. Ви намагаєтеся оцінити мінливість настрою своїх дітей, зрозуміти їх потреби, хоча інколи поступаєтеся їм. У цьому немає нічого поганого, тому що ви достатньо розумні та знаєте, як будувати стосунки з донькою (сином) АН ваших умовах. Суперечки трапляються, але діти люблять і поважають вас. Вони знають: ви надійний та люблячий батько (мати). На вас чекає сімейне щастя, яке витримає всі проблеми.

Анкета для батьків «Хто я в моїй сім'ї?»

1. У чому полягає Ваша функція в сім'ї?
2. Скільки часу Ви приділяєте дитині? Чим Ви займаєтесь з дитиною у вільний час?
3. З якими проханнями до Вас звертається Ваша дитина? Як дієте, якщо не можете виконати прохання своєї доньки (сина)?
4. Як часто Ви сварите свою дитину? За що?
5. Чи сварите Ви свою дитину в присутності сторонніх?
6. Чи палите Ви в кімнаті або іншому приміщенні, де перебуває Ваша дитина?
7. Чи є у Вас з дитиною спільні інтереси або захоплення?
8. Як Ви вважаєте, доброта чи суворість має лежати в основі виховання дитини?
9. Чи проводите ви відпустку разом із дитиною?
10. Як Ви проводите вихідні?
11. Як Ваша дитина встає вранці та збирається до школи?
12. Чи допомагаєте Ви по господарству вдома?
13. Як Ви часто сваритеся вдома?

На основі цих анкет можна класифікувати сім'ї за рівнем морального потенціалу:

I тип – сім'ї з високим рівнем моральності;

II тип – батьки оточують дитину надмірною турботою, внаслідок чого розвивається егоїстична особистість;

III тип – конфліктні сім'ї;

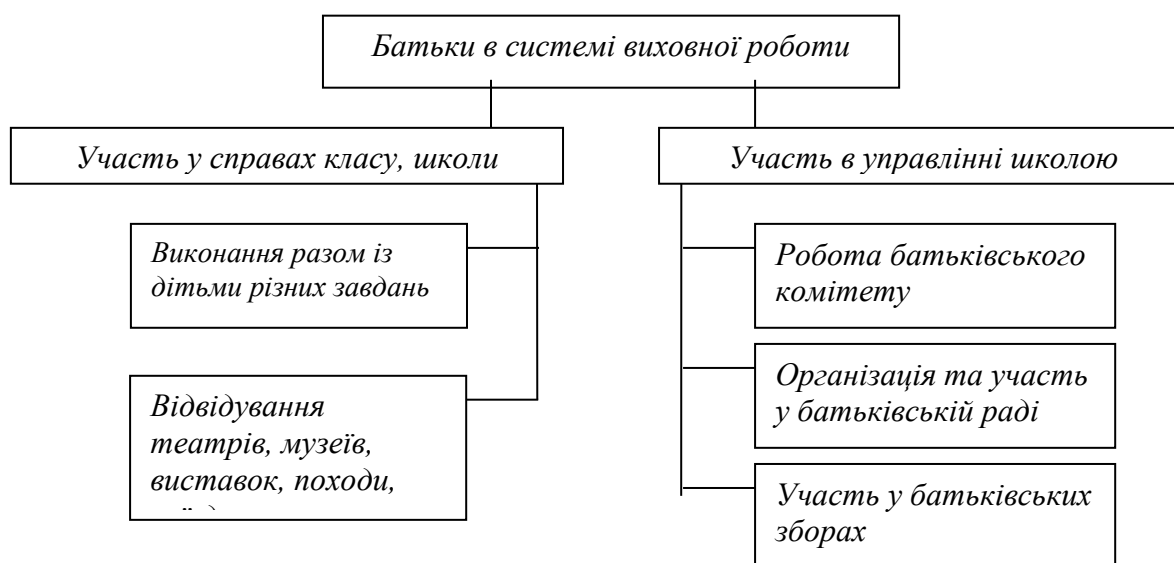
IV тип – зовні благополучні сім'ї, але насправді бездуховні, в них панує культ сили або грошей, неповажне ставлення до інших;

V тип – неблагополучні сім'ї.

Наступний крок – утворення колективу батьків. Батькам пропонується опитувальний аркуш «Ми і школа»

1. Як часто ви можете бути у школі?
2. Чи можете допомагати класу?
3. Які ваші захоплення можуть стати в нагоді класному керівникові?
4. Яку роль ви хочете виконувати в роботі батьків класу? (*Оберіть один-два пункти*).
 - а) Допомагати в підготовці заходів;
 - б) оформлювати клас та місце проведення заходів;
 - в) брати участь у конкурсах;
 - г) бути ведучим свят;
 - д) бути глядачем;
 - е) організовувати зустрічі з цікавими людьми;
 - ж) організовувати екскурсії;
 - з) супроводжувати дітей під час екскурсій;
 - и) фотографувати дітей на свята;
 - і) керувати гуртком, клубом, секцією;
 - к) створювати бібліотеку класу;
 - л) брати участь у веденні «літопису класу»;

- м) вести таблицю успішності класу;
- н) відвідувати уроки з метою контролю успішності учнів;
- о) підбирати матеріали для батьківських зборів;
- п) виступати з доповідями на зборах;
- р) відвідувати хворих дітей;
- с) керувати роботою батьків;
- т) збирати гроші та доцільно розподіляти витрати;
- у) керувати господарською діяльністю;
- ф) доглядати за квітами;
- х) надавати допомогу в ремонті класу;
- ц) чергувати в школі. На основі відповідей розписую участь батьків у виховній роботі за схемою

Пропоную батькам різноманітні форми роботи:

- загальношкільний батьківський комітет;
- психолого-педагогічні семінари;
- конференції;
- індивідуальні зустрічі;
- консультації;

- рада батьків;
- збори батьків;
- спільні свята;
- випуски газет та оформлення інформаційного куточка;
- лекторії;
- творчі групи;
- семінари-практикуми;
- рейди батьків;
- пости батьків.

Подальшу роботу планую і проводжу уже за допомогою батьків. На початок кожного навчального року проводжу анкетування «Батьківські збори»

Анкета «Батьківські збори»

Шановні батьки! Ваші щирі й повні відповіді на запитання допоможуть зробити наші подальші зустрічі цікавими, а збори й роботу з дітьми – змістовними.

1. Які збори, походи, зустрічі, екскурсії ви пропонуєте провести в цьому (наступному) навчальному році?
2. Що треба врахувати під час визначення дати проведення зборів, індивідуальних бесід?
3. Які поради ви можете дати щодо підготовки та проведення зборів?
4. Чим ви можете допомогти класу?
5. Що спонукало вас прийти на батьківські збори? (Підкресліть необхідне).
 - а) Дисциплінованість;
 - б) цікава тема;
 - в) прохання дитини;
 - г) повага до класного керівника;

- д) можливість отримання інформації про навчання дитини;
 - е) особиста участь у підготовці зборів;
 - ж) наполегливі вимоги родичів;
 - з) неодноразове запрошення класного керівника;
 - и) не знаю.
6. Як ви гадаєте, чи є необхідність відвідувати батьківські збори всією сім'єю?
7. Як ви вважаєте, чи виник у дітей інтерес до батьківських зборів? Чому?
8. Що вам подобається під час підготовки до батьківських зборів?
- а) Запрошення;
 - б) знайомство з темою;
 - в) анкетування за темою;
 - г) можливість участі у підготовці;
 - д) виставка дитячих робіт;
 - е) форма проведення.
9. Будь ласка, дайте оцінку кожній частині зборів (*максимум 5 балів*):
- а) вступна частина;
 - б) виступ учителя;
 - в) дискусія батьків;
 - г) рольові ігри;
 - д) робота з рекомендаціями;
 - е) слово-естафета;
 - ж) розповідь про позитивні моменти в житті класу;
 - з) підбиття підсумків.

(Пункти г, д, е подаються в анкеті в тому разі, якщо використовують відповідні форми роботи на батьківських зборах.)

Тематика батьківських зборів, проведених протягом останніх років, була такою:

1. «Вікові та індивідуальні особливості дітей 12-13 років».
2. «Особливості навчальної діяльності підлітків».
3. «Батько й мати як вихователі своїх дітей».
4. «Вільний час дітей та його використання».
5. «Підлітковий вік». Рольова гра «Ваша дитина поводиться грубо, вживає нецензурні слова».
6. «Виховання у підлітків естетичної культури».
7. «Виховання здорового покоління – наше спільне завдання».
8. «Статеве виховання підлітків».
9. Батьківсько-учнівські збори «Працюємо разом».
10. «Сімейне коло».

До батьківські зборів готуюсь за такими правилами:

1. Тема батьківських зборів має бути актуальною для батьків.
2. Збори мають проводитись в зручний для батьків час.
3. План проведення батьківських зборів наперед повідомляю батькам.
4. Спілкування класного керівника і батьків має бути стриманим і тактовним.
5. Батьківські збори мають бути педагогічно корисними і добре підготовленими.

Поради психолога щодо проведення батьківських зборів:

1. Перед початком батьківських зборів «залиште за дверима» поганий настрій.
2. Будьте коректними і тактовними.
3. Відведіть на проведення батьківських зборів не більше 1,5 години.
4. Пам'ятайте: найприємніше для людини, коли пам'ятають її ім'я. Покладіть перед собою перелік з іменами та по батькові і не соромтеся при нагоді ним користуватися.

5. Перед проведенням зборів знайдіть спосіб ознайомити батьків з питаннями для обговорення.
6. Попередьте батьків, що не вся інформація має бути доступна дітям.
7. Подякуйте всім, хто знайшов змогу прийти.
8. Допоможіть батькам зрозуміти, що «поганий учень» – не обов'язково «погана людина».
9. Батьки мають піти із зборів із відчуттям, що вони можуть допомогти своїм дітям.

Не варто:

- засуджувати батьків за відсутність їх минулого разу;
- порівнювати успіхи окремих учнів та різних класів;
- негативно оцінювати весь клас;
- надавати перевагу окремим навчальним дисциплінам;
- обирати для спілкування повчальний тон.

РОБОТА З ДІТЬМИ

На початку навчального року у 5 класі проводжу анкетування з дітьми «Моя сім'я» та «Я і мій тато»»

Анкета «Моя сім'я»

1. Склад сім'ї.
2. Хто у вашій сім'ї головний?
3. Де працюють батьки?
4. Чи подобається тобі їхня робота?
5. Як ти проводиш вільний час?
6. Де буваєш разом із батьками?
7. Які телевізійні програми ти дивишся разом із батьками?
8. Які спільні захоплення є у тебе з батьками?
9. Чи розуміють тебе батьки?
10. Чи допомагаєш ти батькам?

11. Чи подобаються тобі методи виховання, які використовують твої батьки?
12. Чи є у вашій сім'ї традиції?
13. Чи дають тобі батьки кишенькові гроші?
14. Які стосунки у вашій сім'ї?
15. Чи подобаються тобі друзі твоїх батьків?
16. Як твої батьки ставляться до твоїх друзів? Як часто вони приходять до тебе в гості?

Анкета для дітей «Я і мій тато».

1. Чи любиш ти свого тата? За що?
2. Хто з тобою більше займається у вільний час тато чи мама?
3. Чим ти займаєшся разом із татом?
4. Чим займається увечері батько?
5. Чи допомагає тато мамі по господарству?
6. Коли ти йдеш із батьком, про що ви розмовляєте? Чи відповідає він на твої запитання?
7. Ким працює твій тато?
8. Чи свариться твій батько? З якого приводу?
9. Який твій тато: добрий чи суворий?

У 6-7 класі доцільно провести анкетування «Я і мої батьки»

Анкета для дітей «Я і мої батьки»

1. Як ти вважаєш, чи легко тобі порозумітися з батьками?
2. Чи бувають у тебе щирі розмови з татом, мамою?
3. Чи цікавляться батьки твоїм навчанням?
4. Чи знаєш ти, з ким товаришують батьки?
5. Чи бувають друзі мами або тата у вас удома?
6. Чи береш ти участь разом із батьками у господарських справах?

7. Чи є у тебе спільні з батьками інтереси, захоплення?
8. Чи береш ти участь у підготовці сімейних свят?
9. У «своїх» свята ти залишаєшся з батьками чи святкуєш без них?
10. Чи обговорюєш ти з батьками прочитані книги?
11. Чи обговорюєш ти з батьками переглянуті телепередачі та кінофільми?
12. Чи відвідуєш із батьками театри, кіно, виставки та музеї?
13. Чи береш участь у сімейних походах та прогулянках?

Результати анкетування використовую на батьківських зборах. Також у 5 класі у I семестрі організовую «Родинне свято», на яке запрошуються члени родини всіх вихованців. Для кожного гостя, хто завітав, діти готують вірші, сувеніри.

У наступні роки обов'язково проводжу тематичні виховні години «Моя сім'я – моя фортеця», «Батько і мати – два сонця гарячих», «Даруйте радість матерям», «Шануймо батька й неньку». З особливою старанністю обмірковую, як охопити усіх учнів різними формами колективної та індивідуальної діяльності з метою їх всебічного розвитку та формування інтересів і нахилів. У цьому допомагає мені застосування методики колективної творчої справи (КТС). Через КТС здійснюю організаторську, спортивну, трудову, художньо-творчу, пізнавальну діяльність колективу. Саме завдяки КТС «Квіти на підвіконні» на сьогоднішній день наша класна кімната прикрашена чудовими квітучими рослинами. Учні читали літературу про кімнатні квіти, цікавилися умовами їх вирощування, весь цей час дбайливо за ними доглядають. Батьки Антошко Галини подарували для класу підставку під квіти. Гадаю, що любов до квітів залишиться у дітей назавжди. За методикою КТС проводилася гра-подорож «Природні і історичні святині України» у 7 класі, а у 10 класі цю тему продовжили заочною екскурсією «Сім чудес України». Велике значення приділяю

розвиткові пізнавальних рис у своїх вихованцях. Протягом кількох років працюю за темами «Обереги українців», «Відродження козацької слави та народних традицій українського народу». Ці заходи мають певну виховну силу, бо учні виховуються в процесі підготовки до них: здійснюють пошук, читають літературу. При цьому розвивається активність, організованість, почуття відповідальності, що повністю підтверджує слова В.О.Сухомлинського «В улюбленій справі – основа всебічного розвитку особистості».

Одне з головних завдань – виховання справжніх патріотів своєї Вітчизни. Саме на території нашого району у перші тижні Великої Вітчизняної війни точилися запеклі бої, відомі історикам як трагедія Зеленої Брами. Отож вбачаю своїм обов'язком виховувати своїх учнів на прикладах безмежної мужності і відданості військовому обов'язку, які були проявлені бійцями Радянської Армії в 1941 році. Щороку ми відвідуємо сільський краєзнавчий музей, прибираємо весною і восени біля пам'ятників загиблих воїнів, 9 травня покладаємо квіти вдячності. Учні беруть участь у волонтерському русі, вивчають літературу, у якій історики дають оцінку тим незабутнім подіям.

Велику увагу приділяю збереженню життя і здоров'я дітей. Виховні години часто присвячую темам про здоровий спосіб життя, шкідливий вплив алкоголю, тютюну, наркотиків. Одна з найважливіших ділянок роботи класного керівника – індивідуальна. Усі учні і кожний окремо потребує особливого підходу. Тож класний керівник повинен швидко оцінювати обстановку, володіти великим запасом педагогічних знань, різноманітними прийомами, щоб обрати краще, оптимальне рішення при будь-яких складних обставинах. А.С.Макаренко писав: «Майстерність виховання не є якимсь особливим мистецтвом, що вимагає таланту, але це спеціальність, якої треба вчитись».

Результат своєї роботи вбачаю в тому, що серед моїх 11-класників немає «важких» учнів, усі діти виховані, доброзичливі, позитивно налаштовані на навчання, ростуть у благополучних сім'ях. Налагоджено тісний контакт з батьками, вони за потреби телефонують, звертаються зі своїми проблемами, вчасно реагують на мої прохання. Сподіваюсь, що мої вихованці будуть успішно адаптовані у дорослому житті, і коли прийде час, самі створять дружні, міцні сім'ї. Адже сім'я – це святий вузол, яким сполучаються люди в суспільстві.

Сім'я – це життєздатний осередок, що приводить на світ божий, плекає найвищу цінність людства – дітей, цвіт нації, майбутнє народу, завдяки яким кожен батько й мати мають реальну можливість повторити та продовжити себе в своїх нащадках. Сім'я – невсипуща хранителька моральних чеснот, національних звичаїв і традицій, пам'яті предків, невтомна плекальниця родоводу, совісті та честі минулих, сучасних і прийдешніх поколінь. Таким чином, високоорганізована, національно свідома українська сім'я – це духовний храм України - матері. Тому духовний вплив родини на формування особистості, на щоденне буття переоцінити неможливо.

Функції сім'ї надзвичайно благородні та різноманітні: це відтворення, продовження роду людського, виховання дітей, організація домашнього господарства та побуту, забезпечення і передача новим поколінням духовних і моральних цінностей, життєвого досвіду, трудових умінь і навичок, підготовка до сімейного життя.

Мета проекту: Виховувати в учнів повагу до батьків, формувати найкращі моральні якості; створити культ сім'ї, відродити самотню родинно-побутову культуру.

Методи та форми роботи

1. Години спілкування.
2. Дослідницька робота.
3. Презентація групами зібраної інформації.
4. Анкетування.

Виховний захід для учнів 11 класу «Від роду до роду»

Учасники проекту – учні 11 класу, їх батьки.

Керівник проекту – Бедрик Л.М., класний керівник 11 класу.

Партнери:

1. Адміністрація та вчителі школи.
2. Шкільна бібліотека.
3. Сільська бібліотека.

Тривалість проекту – 4 тижні.

I. Підготовчий етап

У ході втілення цього проекту реалізуємо такі завдання:

1. Створити ініціативну групу;
2. Сприяти створенню комфортних психологічних умов, спрямованих на індивідуальну роботу з дитиною з метою максимального виявлення її творчих здібностей та умов її розвитку.
3. Залучити батьків, бібліотекарів до співпраці.

II. Проведення дослідницької роботи

1. Вивчення педагогічної спадщини В.О.Сухомлинського, присвяченої родинній педагогіці.

2. Вивчення кожним учнем свого родоводу.
3. Написання творів, присвячених своїм батькам.
4. Вивчення і зібрання усної народної творчості, присвяченої родинній тематиці.

III. Заклучний етап

1. Презентація групами зібраної інформації.
2. Фотовиставка «Я– родина – Україна».
3. Виховний захід «Від роду – до народу».
4. Оцінювання, аналіз успіхів і труднощів.

«Від роду – до народу»

(виховна година)

Мета: виховання українця, який любить свій народ і свою родину; формування культу сім'ї і найкращих моральних цінностей у дітей.

На сцені прикрашений рушниками центральний плакат зі словами

«В щасливі і сумні години,
Куди б нам не стелився шлях,
Не згасне вогнище родинне
В людських запалених серцях»

Д.Білоус

Символічне дерево, на якому висять паперові червоні, жовті і зелені яблука. На них написано найкращі якості, які батьки виховують у своїх дітей. На дошці плакат, на якому зашифровано вислів із Біблії «Кожне дерево із плоду свого пізнається».

(Звучить пісня «Родина»).

Вчитель. Батьки і діти.

Діти і батьки.
Нерозділиме і одвічне коло.
Ми засіваємо житейське поле,
І не на день минуций – на віки.

У народі кажуть, що гарна та сім'я, де виростають гарні діти. І це справедливо, бо врешті-решт долю дітей визначають не слова та мрії, а загальний мікроклімат сім'ї. Сім'я, де батьки живуть не заради дітей, або заради себе, а живуть усі разом цілеспрямованим, радісним життям маленького колективу, де всі люблять один одного, де панує атмосфера взаємодопомоги, тепла, турботи, там ростуть щасливі діти. А які батьки не хочуть бачити своїх дітей щасливим? Який учитель не хоче бачити щасливі очі своїх вихованців? А чи знають батьки, з якого коріння росте щастя їхньої родини? Школа, звичайно, відіграє не останню роль у вихованні

дітей, але, погодьтеся, вона переважно переконує, спонукає, повчає, а сім'я – це практична школа духовності.

Спробуйте прочитати зашифроване повчання Біблії (*Батьки складають вираз «Кожне дерево з плоду свого пізнається»*).

Давайте ж сьогодні разом поміркуємо, які плоди дає дерево сім'ї, з якого коріння живиться сімейне дерево, які якості виховує в дітях. Та спочатку надамо слова привітання нашим учням.

І учень. Хто коштовності шукає,
Хто – збирає гроші,
Та є перли, кожен знає,
Від багатства найдорожчі.
Наша мова, наша пісня,
Туга журавлина,
Рідна хата біля річки
І в дузі калина.
Вишиваний рушничок,
І матусі погляд ніжний,
Строгий голос батька,
Поклик дому вічний.
Вишивка, різьба, гончарство,
Писанки – красуні,
Роду нашого людського –
Вічні берегині.

Вчитель. Синівська вдячність... Скільки гірких дум і скорботних хвилин переживають материнське і батьківське серце, відчуваючи, що син або донька байдужі, безсердечні до чужого горя, що вони забули все те добро, яке зробили для них батьки. Немає гіршого докору, ніж: «Хіба ж цього я тебе вчила? Все для тебе старалась, а ти!..» І немає більшої радості для

людини, яка почуває наближення призерку свого життя, ніж радість від любові і вдячність дітей.

В.О.Сухомлинський не втомлювався повторювати «Дитину потрібно вчити робити добро». А інколи наші дії і слова роблять душу дитини черствою. (*Инсценування оповідання В.О.Сухомлинського «Жорстокість»*).

Вчитель. Що ж, всіх напевне і не врятуєш, але свою власну дитину врятувати від сліз, бездушності, жорстокості та егоїзму – святий обов'язок батьків.

(*На середину класу виходить учениця, тримаючи в руках запалену свічку. Під музику вона читає молитву.*)

Є в мене найкраща у світі матуся,
За неї до тебе, Пречиста, молюся,
Молюся устами, молюся серденьком,
До тебе, небесна Ісусова ненько.
Благаю у тебе щирими словами
Опіки та ласки для любої мами.
Пошли їй не скарби, а щастя і долю,
Щоб дні їй минали без смутку, без болю.
Рятуй від недуги матусеньку милу,
Даруй їй здоров'я, рукам подай силу.
Щоб вивела діток у світ та й у люди,
Щоб нами раділа, пишалась усюди.
За це я складаю в молитві долоні
До тебе, Царице, на сонячнім троні.

Вчитель. «Очі матері всебачучі. Це вони відкривають дитині світ. Руки матері невтомні. Це вони дають перші уроки праці. Серце матері – доброта і мудрість. Це воно вчить любити людей, боротися за їхнє щастя, забуваючи про себе» – писала Леся Українка. Запам'ятайте ці мудрі слова. Прийміть від щирого серця в подарунок пісню (пісня «Рідна мати моя»).

Про материнську любов народ склав легенди. Вона безмежна і красива. А які плоди дає сліпа материнська любов? Послухайте притчу В.О.Сухомлинського «Любов із заплющеними очима».

Не забувайте, матері: мати – найвміліший майстер на землі, бо вона творить людину.

Роль батька у вихованні дітей особлива. Кожній дитині хочеться, щоб її батько був людиною сильною, справедливою, яскраво виявленою, мав почуття відповідальності. Якби кожен батько зрозумів, як переживають за нього діти, приймаючи його невдачі та падіння, як особисте горе! Як би чули, з якою гордістю розповідають діти про уміння своїх татусів. І хай маму, звичайно, тато замінити не може, та без нього не має щасливої родини.

Учень читає вірш «Батько»

Соромився батько, як руки тремтіли,
Що зрадливо ложка у пальцях дрижить.
Скільки довелось йому докласти сили?
Скільки без спочинку справ переробить?
Скільки ж перебачив, скільки пережив
Радісно-тривожних і печальних днів!
Врожаї лось поле і буяло жито,
Господарству ж треба чималенько сил.
Скільки пам'ятаю, все батькові руки
Горіли працею людям на добро,
Хай же гріє вічно, і в роки розлуки,
Мов жарина вічна, батькове тепло.

(Вчитель- ведучий розповідає результати анкети, яку провели серед учнів класу напередодні. В анкеті було два питання «1. Чого мене навчила мати? 2. Чого мене навчив тато?»)

Вчитель. Дослідницька група учнів нашого класу зібрала перлини усної народної творчості, а саме прислів'я і приказки, присвячені батькам, родині. Надаємо їм слово.

(Учні по черзі зачитують прислів'я, приказки).

Червоною ниткою сьогодні проходить творча спадщина великого педагога В.О.Сухомлинського. Думаю, найкращим напутнім словом до дітей будуть «Листи до дочки», «Листи до сина». *(Батько і мати по черзі зачитують по одному листові).*

Вчитель. Учні також підготували твори-звернення до своїх батьків. Послухаємо їх. *(Діти по черзі читають свої листи батькам).*

Вчитель. І на закінчення нашої зустрічі давайте ще раз послухаємо вислови мудрого вчителя В.Сухомлинського. Нехай вони, ніби дороговказ, спрямовують роботу наших душ на добро, терпимість, взаємоповагу. *(Учні по черзі зачитують вислови Сухомлинського).*

Вчитель. Наша виховна година добігає кінця. Упевнена, що сьогодні ви ще раз пересвідчилися, які міцні у вас сім'ї, як батьки і діти люблять і поважають один одного. Бажаю, щоб ці відчуття залишилися з вами назавжди. Шануйте, діти, те, що батьки залишили для вас, трудіться більше і, якщо не вийде вам жити в рідному домі – може, тісно, незручно там, а може, великі справи будете вершити в даліні від подвір'я, на якому пройшли ваші перші весни, напийтеся води з криниці, яку мостили жилаві руки батька, віддайте хвилину пам'яті перед цими святими берегами дитинства вашого. Це вам знадобиться для серця, для душі, для вашої щоденної праці.

Учень читає віри «Приїжджайте частіше додому».

Приїжджайте частіше додому,
Щоб не мучила совість по тому,
Ні грошей не привозьте, ні слави,
Будьте з рідними ніжні й ласкаві.

Пригадайте дитинства стежини,
Поцілуйте батьківські сивини,
Зачерпніте водиці з джерельця,
Прихиліться серцем до серця.
Бо не вічні ні батько, ні мати,
Завтра можете їх не застати.
Щоб не мучила совість по тому –
Приїжджайте частіше додому.

Не забудьте, про що ми говорили, розкажіть згодом своїм дітям,
рідним.

Пам'ятайте, хто ми, чиїх батьків сини і дочки.

(Лунає пісня «Родина»)